

דף מב.

עין משפט ג.

הו"מ סימן רצ סעיף א

א. מת והניח יתומים קטנים או אשתו מעוברת, אם לא מינה מורישים אפוטרופוס, בי"ד חייבים להעמיד להם אפוטרופוס עד שיגדלו כ שבי"ד הוא אביהם של יתומים.

הגה: בי"ד בעצמן יכולים הם להיות האפוטרופוס ל, אבל אם הם צריכים לחלוק או לטעון עם אחרים בגלל היתומים י"א שצריכין להעמיד אפוטרופוס אחר מ כדי שלא יהיה נראה בי"ד כעורכי הדינים.

הגה: בי"ד היינו הממונה בעירו ב או גדולי הדור, אבל אין כח ביד שלשה בעלמא שיעשו עצמן בית דין על היתומים.

ב. ציוה המורישי שינתן חלקו של הקטן לקטן ויעשה בו מה שירצה הרשות בידו .

ב. מקור הדין הוא בגיטין נ"ב ע"ב. וכשיש גדולים וקטנים ואינם רוצים לעמוד בשיתוף עם הקטנים ולהשביח הנכסים לאמצע, אבל אם הגדולים משביחים הנכסים ורוצים לעמוד בשיתוף, יעמדו כך בלי העמדת אפוטרופוס. סמ"ע ס"ק א', והגם שאין מורידין קרוב לנכסי קטן בקרקעות כמבואר בסי' רפ"ה צ"ל דכאן איירי באופן שאין חשש היזק ונשארו כולם סמוכין על שולחן אחד. כ"כ בפעמוני זהב. ועוד כתב בפעמוני זהב שצריך לחזר אחר אפוטרופוס שיעשה בחנם, וכן נראה מפורש ברמ"א בסי' רפ"ה סעיף ז' דאין קובעים לו שכר. אולם הוסיף דכל זה בזמנם אבל בימינו לא ראינו שום אפוטרופוס בחנם, אלא נוטל שכ"ט לשליש או לרביע ממה שמרויחים במעות היתומים. ואפי' אפוטרופוס שמינהו אביהם ועבד עבודתו בסתם עכ"ז יכול אח"כ לבקש ולתבוע שכרו ויסד הדבר ע"פ הדין. והביא אח"כ מספר עט סופר דאפוטרופוס דין פועל יש לו, ויכול ליטול שכרו ואינו משלם בהפסד. וכן מוכח מהשו"ע בסי' ר"צ סעיף ט"ו.

ל. שהרי טענינן ליתמי. גאון אות ה'.

מ. כ"כ הר"ן בקידושין מ"ב ע"א.

נ. הרא"ש בתשובה כלל פ"ה סי' ה' ו'.

ס. כתב ה"ה בפ"י מנחלות הלכה ו' שזהו שאמרו בכתובות ע' ע"א דהפעוטות מקחן מקח וכו', וכמבואר בסי' רל"ה סעיף ב' בשאין להם אפוטרופוס, הרי שאין בי"ד מעמידים להם אפוטרופוס בכל אופן, וק"ו הוא מהמשך הדין שאם יכול אביהם למנות להם אפוטרופוס קטן או אשה כ"ש שיכול להניח ביד בניו הקטנים.

ה"ה אם מינה מורישה אפטרופוס קטן על נכסי קטן^ע, או מינה אשה או עבד הרשות בידו.

הגה: אחד שאמר לשכ"מ רצונך שאהיה שליט בנכסיך ואמר לו הן, הרי זה לשון אפטרופוס^פ.

הגה: היה לו אפטרופוס על נכסיו ומת, אין מניחין אותו^צ אפטרופוס על נכסי היתומים אלא בי"ד מעמידים הראוי, דלא נקרא שמינהו אבי היתומים דמהני אלא כשמינהו סמוך למיתתו.

הגה: אין מניחין לאדם שאינו ראוי להיות אפטרופוס, אע"פ שמוחזק בנכסים^ק עד שיביא ראיה שמינהו אבי היתומים סמוך למיתתו.

עין משפט ד.ה. חו"מ סימן רפט סעיף א

א. מי שהניח יתומים גדולים וקטנים ורצו לחלוק^ר בנכסי אביהם מעמידים בי"ד אפטרופוס לקטנים ובורר להם החלק היפה^ש.

הגה: וי"א דחולקים בגורל.

הגדילו הקטנים אינם יכולים למחות^ת שהרי חלקו ע"פ בי"ד.

טעו בי"ד בשומא ופיתחו שתות^א יכולים למחות וחוזרים וחולקים חלוקה אחרת.

ע. מברייתא גיטין נ"ב ע"א.

פ. ריב"ש סי' ע', וב"י במחודשים א' בשם הריטב"א בתשובה.

צ. הרא"ש כלל ס"ב סי' א', די"ל שבחיי אביהן לא היה יכול להעזיז נגדו לעוות אבל אחרי מותו אם אינו ראוי אין מניחין אותו. סמ"ע ס"ק ג'.

ק. היינו שיש בידו נכסי אביהן המת ומוחזק בהם. סמ"ע ס"ק ד'.

ר. מקידושין מ"ב ע"א. ומה שרצו לחלוק הגדולים כי אינם רוצים לטרוח עבור הקטנים ולהיות השבח לאמצע. סמ"ע ס"ק א'.

ש. היינו שלא יודחו הקטנים לחלק הפחות, ומ"מ כיון שא"א לצמצם ממש ע"כ כתב הרמ"א די"א דחולקין בגורל. סמ"ע ס"ק ב'.

ת. ודלא כריטב"א דפסק שם בקידושין כשמואל. ש"ך ס"ק ג'.

א. ואע"ג דבעלמא בשתות קנה ומחזיר האונאה, כמבואר בסי' רכ"ז, ביתומים החמירו כמ"ש המחבר בסי' ק"ט. סמ"ע ס"ק ג'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: אפוטרופוס אפי' מינהו אבי היתומים אינו יכול לחלוק בלא בי"ד, אלא א"כ נתמנה בפירוש לשם כך.

הגה: אין רשות לבי"ד לחלוק בדבר ששייך בו גוד או אגוד^ב. ויש חולקין ומתירין.

הגה: היו כל היתומים קטנים אין חולקין להם אלא עד שיגדלו אלא א"כ נראה לבי"ד שיש להם תועלת בחלוקה.

הגה: כל שהגיעו היתומים לגיל שלוש עשרה שנה יכולים לחלוק בעצמן דחלוקה אפי' בקרקעות לא הוי כמכר^ג.

אה"ע סימן קד סעיף ג

עין משפט ו.

ג. ד בי"ד שדקדקו יפה והכריזו ובדקו בשומא אף שמכרו אח"כ שוה ר' בק' או להיפך, מכרם קיים, אבל אם לא בדקו בשומא^ה ולא כתבו איגרת ביקורת שהיא דקדוק השומא, וטעו והותירו או פחתו שתות, המכר בטל, אבל פחות משתות המכר קיים.

ח"מ סימן קט סעיף ג

ג. בי"ד שמכרו שלא בהכרזה נעשו כטעו בדבר משנה^ו וחוזרים ומוכרים בהכרזה.

הגה: י"א דאם מכרו הקרקעות אף בשעה שאין קונין, או בשעת מגיפה, או

ב. והטעם דהו"ל כמו מכירה, ואין האפוטרופוס רשאי למכור חלקן, כמ"ש בסי' קע"א. סמ"ע ס"ק ה'.

ג. עיין בסי' רל"ה סעיף ח'-ט'.

ד. כתובות צ"ט ע"ב.

ה. דבמקום שבעי הכרזה בעי בנוסף לכך איגרת, כ"כ הח"מ ודלא כבאר הגולה.

ו. מכתובות ק' ע"ב מימרא דאמימר משמיה דרב יוסף. וחוזרים ומוכרים, ואפי' לא טעו כלל, כ"כ הטור כיון שמכרו שלא בהכרזה, מה שכתב המחבר אח"כ דאם לא בדקו בשומא וטעו בפחות משתות דמכרן קיים איירי בהכרזה רק שלא דיקדקו כ"כ בשומא אבל בלא הכרזה כלל אפי' לא טעו כלל חוזרים. סמ"ע ס"ק ז'.

וכתב הפעמוני זהב דה"ה במכר האפוטרופוס צריך כל מה שצריכים בי"ד שומא והכרזה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

מלחמה, ובהכרזה מה שעשו עשוי, שאין למכור אלא בשעת צורך הגביה ^ז. וי"ח.

ד. בי"ד שמכרו הקרקע, האחריות שלה על היתומים ^ח.

בי"ד שהכריזו כראוי, ובדקו יפה ודיקדקו בשומא, אע"פ שטעו ומכרו שוה מנה במאתיים או מאתיים במנה ^ט מכרן קיים, אבל אם לא בדקו בשומא ולא כתבו אגרת בקורת ^י שהיא דיקדוק השומא וההכרזה, וטעו והותירו שתות או פחתו שתות מכרן בטל, ובפחות משתות מכרן קיים ^כ.

ה. במקום שנהגו שלא להכריז ^ל, או במקרקעי היכא שאינם צריכים להכריז עליה, וטעו בשתות מכרן בטל אע"פ שהכריזו.

ז. והעיקר דכל שומא בין מקרקעי בין מטלטלין שמין אותם כפי הקונים שבעיר ההיא ולפי הזמן ההוא.

אבל במכירה של מטלטלין, אם הוא קרוב לעיר גדולה מוליכין לשם, וכן אם יום השוק קרוב ממתנינים לשוק, ותלוי בראות עיני בי"ד איזה נקרא קרוב ואיזה רחוק, ומניסן עד תשרי ודאי זמן רחוק ואין ממתנינים.

ואם לא נמצא קונים במקום ובזמן שישערו בי"ד, מחזיק אותו הבע"ח כפי שומת בי"ד במקום ובזמן השומא.

ובענין מגיפה ומלחמה תלוי ג"כ בראות עיני בי"ד אם נראה קץ קרוב לזה ממתנינים, ובלא"ה אין ממתנינים. כך העלה הביאורים בס"ק א'. נתיבות בחידושים ס"ק ב'.

ודעת הי"ח הוא הרשב"ץ בח"א סי' נ"ב. ומובא בב"י, וטעמו כיון שנעשה בזמן שאינו ראוי למכור הוי כמוכרו בלא הכרזה וחוזר. ועיין בס"ק ק"ג סעיף ו'. סמ"ע ס"ק ט'.

ח. פי' דאם נמצאת הקרקע שאינה שלהם חוזר הלוקח עליהם כ"כ ה"ה. והיינו על הנכסים שירשו מאביהם בלבד. וקמ"ל דלא נאמר שמי שקנה בהכרזה בכי"ד קנה שלא באחריות שאילו היה אדם מערער על השדה היה בא בימי ההכרזה, קמ"ל שהקונה קנה באחריות. סמ"ע ס"ק י'.

ט. כתב הרמב"ן בכתובות ק' ע"א דוקא מאתיים במנה, אבל בפחות ממנה חוזר אף בהכריזו כראוי.

י. פי' הכרזה ולשון ביקורת שמבקרין אותה בני אדם ע"י ההכרזה. רש"י שם בדף צ"ט ע"ב.

והגם שקימ"ל שאין אונאה בקרקעות ובעבדים כמבואר במציעא נ"ו ע"א, זה דוקא שהבי"ד מוכרין השדה לאדם דעלמא שאינו צריך ללוקחה בשומת בי"ד בחובו, אלא ברצונו תלוי לקיחתה מהן. ולא הלוקחה בשומת בי"ד לחובו. ועיין בסמ"ע ס"ק כ"ב.

כ. כדין הדיוט דאין דרך העולם לדקדק כ"כ, אבל בשתות אע"ג דבהדיוט המקח קיים ומחזיר רק האונאה, בהקדש וביורש תיקנו שיהיה המקח בטל. והיינו כשיראו בי"ד שהביטול הוא לטובת היתומים, דאל"כ לא גרע כח היתומים מהדיוט. סמ"ע ס"ק י"ג.

ל. בטור מפורש שיש בני אדם שלא ירצו לקנות אם יכריזו, שלא יקראו אותם אוכלי נכסים המוכרזים, שגנאי הוא שקונים נכסים שצריכים למכור מפני הדוחק סמ"ע ט"ו.

הגה: וי"א כיון שהכריזו אע"פ שלא היה צריך הכרזה מכרן קיים ^מ.

ג. ו. בפחתו או הותירו שתות במקום שמכרן בטל, ורצו בי"ד שלא לבטל המכר ויחזירו האונאה מחזירין ^ב דלא יהיה כח ההדיוט חמור מהם.

בפחות משתות דמכרן קיים, הוי מחילה כדין הדיוט, אע"פ שלא הכריזו כלל כשאינם צריכים הכרזה באותה עת כגון כשמוכרים לפרוע למי שלוה לצורך קבורה, או למזון האשה והבנות או ליתן מנת ומס המלך.

ג. ז. בי"ד שמכרו דברים שאינם טעונים הכרזה וטעו בשתות מכרן בטל, פחות משתות מכרן קיים.

ואלו הם הדברים שאין מכריזין עליהם העבדים ^ס, והשטרות, והמטלטלים. אלא שמיין אותם בבי"ד ומוכרים אותם מיד, ואם השוק קרוב לעיר מוליכים אותם לשוק.

דף מב:

הו"מ סימן רכז סעיף לו

עין משפט א.

לו. האחים או השותפים שחלקו המטלטלין הרי הם כלקוחות ^ע ופחות משתות נקנה המקח ושתות קנה ומחזיר השתות, ויותר משתות בטל המקח והחלוקה.

ואם חלקו בקרקעות אפי' שמו שוה מאה בדינר או להיפך קיים.

מ. טור בשם הרא"ש בפי"א סי' כ'.

נ. רמב"ם בפי"ג ממכירה הלכה י'. וכתב ה"ה דסברא היא.

ועיין בביאורים דבין נתאנו היתומים או הבע"ח, ודין זה לא שייך בהחזיק הלוקח הקרקע או המטלטלין כפי שומת בי"ד בלבד, אבל אם הוסיפו על השומא והבע"ח הוסיף ונתאנה בהוספה שהוסיף, המקח קיים, אבל אם גם השמאים טעו בשומא, המקח בטל כשהיתה הטעות בשומא בשתות. נתיבות ס"ק ג' בחידושים.

ס. כתב בפעמוני זהב דבכל מקום שלא צריכים הכרזה א"צ אפי' יום אחד להכריז. ע"ש. ובגמ' אמרו הטעם דעבדים אינם צריכים הכרזה שמא ישמעו שרוצים למוכרן ויברחו, ומטלטלים ושטרות שמא יגנבו כדי ללוקחם כ"כ רש"י בכתובות ק' ע"ב. סמ"ע ס"ק י"ט.

ע. רמב"ם פי"ג ממכירה הלכה י"ג מקידושין מ"ב ע"ב, וכרבא שם.

הגה: וי"א עד מחצית כמבואר בסעיף כ"ט.

לו. לח. האחים או השותפין שהטעו זה את זה במשקל או במדה או במנין אפי' בכל שהוא חוזר פ. ואם עשו שליח ז שחלק ביניהם וטעה בכל שהוא בטלה החלוקה, אפי' בשווי הדבר ולא דוקא במשקל ובמנין ובמדה.

עין משפט ב. חו"מ סימן קפב סעיף ג

ג. טעה השליח וקנה ביוקר אפי' בכל שהוא בין קרקע בין מטלטלין, המקח בטל ק שיכול לומר לו לתקן שלחתיך ולא לעוות, וע"כ אם התנה עמו בין לתקן בין לעוות אפי' מכר לו שוה מאה דינר או לקח לו שוה דינר במאה אינו יכול לחזור ר. וחייב המשלח ליתן כפי התנאי ש.

חו"מ סימן רכז סעיף כט

כט. ל. אלו דברים שאין בהם אונאה, העבדים הקרקעות ת, השטרות, וההקדשות א, אפי' מכר שוה אלף דינר או דינר באלף.

פ. מימרא דרבא שם, וכ"כ הרמב"ם בפט"ו ממכירה הלכה א'.

צ. הטעם שגם באלו דינן כלקוחות. ואם השליח הוא שהונה את הלוקח דינו כשאר אדם לפי הי"א בתרא בסעיף ל'.

ק. מכתובות צ"ט ע"ב ובכמה מקומות בש"ס. וכתב בביאורים ס"ק ה' דוקא בהודיעו השליח למוכר או לקונה. אבל בלא הודיעו המקח קיים כשאין בו שיעור אונאה או אחר כדי שיראה השליח לתגר או לקרוביו, ואין השליח יכול לומר אנוס הייתי במה שלא הראתיו לתגר כיון שמסרתי תיכף החפץ ליד המשלח, שהיו כאילו בעצמו הקונה.

ר. דכל תנאי שבממון תנאו קיים, ממציעא צ"ד ע"א. ורמב"ם פ"א משלוחין הלכה ג'. וזה דוקא בטעות, אבל בעבר על דבריו דסעיף ב' לא מהני התנאי כיון ששם כפיו לעשות כך. סמ"ע ס"ק ז'.

ש. כתב הש"ך בס"ק ג' דמיירי בדברים שאין בהם אונאה, דאל"כ לא גרע ממנו בעצמו דאפי' אמר ע"מ שאין בהם אונאה ולא מהני כמבואר בס"י רכ"ז סעיף כ"א. ועיי' בפעמוני זהב שכתב דמר"ן איירי שהשליח כבר פרע ממעותיו ובה להוציא מהמשלח ואז המשלח חייב לקיים התנאי, ואם יש לו טענת אונאה, ילך המשלח וירד עם המוכר לדין, וכתב דברי הש"ך שגבו ממנו ע"ש.

ת. ממשנה שם נ"ו ע"א.

א. ודוקא הקדש בדק הבית, אבל הקדש עניים דינו כחולין ויש בו אונאה. סמ"ע ס"ק מ"ט.

הגה: וי"א דדוקא עד מחצית אבל יותר ב ממחצית כגון שמכר לו אחד ביותר משווי שניים הוי אונאה.^א

הו"מ סימן רכז פעיף ל

ל.א. אפוטרופוס או שליח שטעה ונתאנה אפי' בכל שהוא בין במטלטלין בין בקרקעות חוזר^ד, ואם השליח הוא שהונה הלוקח י"א שה"ה שממכרו בטל^ה אפי' בכל שהוא וי"א שדינו כשאר כל אדם^ו דעד שתות הוי מחילה וזכה המשלח בפחות משתות.

עין משפט ג. הו"מ סימן רכז פעיף לח

לח. לט. התנו ביניהם השותפין או האחים שיחלקו ביניהם ע"פ שומת הדיינים^ז, וטעו בשתות בטלה החלוקה, שהדיינים ששמו ופחתו שתות או הותירו שתות מכרן בטל^ח.

עין משפט ד. הו"מ סימן רכז פעיף כט
עיינ לעיל עין משפט ב

ב. טור בשם ר"ת בכתובות צ"ח ע"א ד"ה אלמנה, ובב"ק י"ד ע"ב ד"ה דבר, והרא"ש בב"מ נ"ז ע"א פ"ד סי' כ"א. והסמ"ע בס"ק נ' כתב דהרבה פוסקים סוברים דבמחצית עצמו יש בו אונאה.

ג. ובטור כתב דהמקח בטל אפי' בפלגא, ואונאה שכתב הרמ"א ג"כ כוונתו לביטול המקח. סמ"ע ס"ק נ"ב, אך לדעת מר"ן השו"ע אין אונאה ולא ביטול מקח אפי' ביותר ממחצית בקרקעות והדומים להם.

ד. רמב"ם פ"ג ממכירה הלכה ט'. וכתב ה"ה שזה מקידושין מ"ב ע"ב, ובכתובות ק' ע"א אמרו שליח כאלמנה ובכל שהוא מכרה בטל. ואפוטרופוס שמינהו ב"ד הרי הוא כשלוחם ואין כוחו יותר יפה משליח וטעם הדבר שיאמר לו לתקוני שלחתיך ולא לעוות. סמ"ע ס"ק נ"ד. והגם שאין אונאה בקרקעות מ"מ כאן בטלה השליחות מטעם דלתקוני שלחתיך אומר לו אף בקרקעות.

ה. דעת הראב"ד בהשגות שם בהלכה י"א, וכ"כ הרא"ש בפסקיו בכתובות פ"א סי' ט"ז בשם רב האי, שחז"ל השוו הדברים שלא יהיה כח המוכר עדיף במוכר ע"י שלוחו מכח הלוקח. סמ"ע ס"ק נ"ד.

ו. ה"ה שם בהלכה י"א בשם הרמב"ן והרשב"א וסיים שדברי הרמב"ן והרמב"ם עיקר. וע"פ הכלל שהלכה כיש בתרא זו דעת מר"ן השו"ע וכך הלכה. וטעמם דשאני לוקח שהוא עצמו היה בקנין ויודע מה קנה, ומה לי שקנה אותו מהמוכר עצמו או משלוחו. סמ"ע ס"ק נ"ה-נ"ו.

ז. לאו דוקא דיינים וה"ה טעו אחרניי אלא שהמעשה שם היה בדיינים. סמ"ע ס"ק ע"ב.

ח. רמב"ם שם ומימרא דרבא. וכמו שנתבאר לעיל בסי' ק"ט.

את הספרים דף היומי עין משפט על הדף ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ה.

הו"מ סימן רלב סעיף א

א. המוכר לחבירו במידה או במשקל וטעה בכל שהוא חוזר לעולם ט שאין אונאה אלא בשווי הדמים של החפץ, אבל טעה בחשבון או במשקל חוזר ז. כגון מכר לו מאה אגוזים בדינר ונמצאו ק"א או צ"ט נקנה המקח ומחזיר לו הטעות, אפי' אחר כמה שנים. וכן טעו במנין המעות ממה שפסקו חוזר אפי' לאחר שקנו מידו שלא נשאר לו אצל חבירו כלום חוזר שקנין בטעות הוא.

עין משפט ו.

הו"מ סימן תיח סעיף ז

ח. השולח את הבעירה ביד חש"ו פטור מדיני אדם וחייב בידי שמים ב, בד"א כשמסר לו גחלת וליבה אותה החש"ו שדרכה להתכבות מאליה, אבל נתן לו שלהבת חייב שהרי מעשיו של השולח גרמו ל.

עין משפט ז.

הו"מ סימן תיח סעיף ח

ט. שלח את הבעירה ביד הפקח, השליח חייב לשלם מ והשולח פטור ח. וכן אם הניח שומר לשמור הבעירה והזיקה השומר חייב.

ט. מקידושין מ"ב ע"ב וכתב ה"ה בפט"ו ממכירה הלכה א' בשם הר"י מיגש דחוזר היינו שהמקח קיים ומחזיר מה שחסר, אבל אין בטעות כזה משום צד ביטול המקח אפי' ביתר משתות כיון שלא היה הטעות בשווי הערך של הדבר. סמ"ע ס"ק א'.

י. ומשלים לו החיסרון, ודוקא בדבר שאפשר לו להשלים, אבל מכר לו קרקע ואמר לו שאורכה כ' אמה וחסרה חצי אמה וא"א להשלים לו מהקרקע שבדירה המקח בטל לגמרי כמו בסי' רי"ח סעיף ז' ולא דמי לאמר לו מדה בחבל דהוי כאומר לו בפירוש שמכר לו לפי מידה שמנכה לו. סמ"ע ס"ק ב'.

כ. במשנה בב"ק נ"ט ע"א, ולכאורא לא מפורש כאן שאמר לו לך עם גחלת זו ושרוף גדיש פלוני, דאולי בזה חייב וא"כ סרה תמיהת הש"ך על הסמ"ע בסוף סימן זה בסעיף י"ז, בסמ"ע ס"ק כ"ז, ובש"ך שם ס"ק ט'. וצ"ע.

ל. פסק כריש לקיש משמיה דחזקיה שהוא רבו של ר' יוחנן וכן פסק הרי"ף, ובפשטות הדברים אפי' לא מראה לו הגדיש ג"כ חייב דמעשיו גרמו.

מ. שם במשנה, וכן הדין במי שמסר שור ביד שומר ויצא והזיק, כמ"ש המחבר בסי' שצ"ו, ושם נתבאר דאם הוא שומר חנם או שומר שכר או שואל ודין שומר שמסר לשומר. סמ"ע ס"ק ז'.

ומה שלא כתב מר"ן דהמשלח חייב לצי"ש כתב הש"ך משום דהשליח הפקח כאן משלם, וכ"כ הריטב"א בקידושין ואם אין לשליח לשלם או הוא אלם, המשלח חייב לצי"ש. ומ"מ יש מי שכתב דפטור המשלח כיון שלא גרם לחבירו היזק בבירור, ועיין פ"ת ס"ק א'.

עין משפט י.

הו"מ סימן רצב פעיף ד

ד. השומר שאמר אפי' בפני עדים שהוא רוצה לשלוח יד בפקדון אינו מתחייב^ג עדיין באמירתו זו.

עין משפט כ.

הו"מ סימן רצב פעיף ה

ה. השולח יד בפקדון הוא או שלוחו הרי זה גזלן^ו ונתחייב באונסין, ונעשית הגזילה ברשותו ומשלם אותה כדין הגזלנים^ז.

ג. שם במשנה מ"ג ע"ב החושב לשלוח יד וכפי' רש"י שם ד"ה החושב, וכ"כ התוס' שם והוכיחו שכל מחשבת פיגול הוא ג"כ באמירה.

ואע"ג שהכתוב אומר על כל "דבר" פשע, אין לומר שנתחייב כדיבורו שרוצה לשלוח בה יד, שהרי הכתוב אומר אם לא שלח ידו, והיינו עד שישלח בה יד ממש, ועל כל "דבר" פשע דרשו שם בגמ' דאם אמר לשליח לשלוח יד בפקדון, ועשה השליח כפי שציוהו השומר חייב המשלח. וכתב הסמ"ע בס"ק י' דהיינו שלא ידע השליח שהוא פקדון של אחרים או שאינו בר חיובא, או שאין לשליח מה לשלם, וכמ"ש בסי' קפ"ב שאל"כ הרי קימ"ל דאין שליח לדבר עבירה וחייב השליח.

וכתב הש"ך בס"ק ד' דכולם תמהו על הסמ"ע מסוגיות בב"מ ובקידושין וכתב שאביו יישב דברי הסמ"ע בטוב טעם ע"ש.

ואם השומר רוצה לעכב הפקדון שבידו בגלל חוב שחייב לו המפקיד אם נקרא שולח יד בזה, הסתפק בזה המהר"א ששון, ש"ך ס"ק ה'.

ו. מברייתא שם מ"ד ע"א אליבא דב"ה. או ע"י שלוחו, כאן ריבתא התורה דיש שליח לדבר עבירה מהכתוב "על כל דבר פשע" והכתוב לא בא למעט חיובא דהשליח, דודאי גם השליח חייב, רק שהתורה באה לרבות החיוב גם על המשלח לענין שאם לשליח אין לו מה לשלם או שאינו בר חיובא חייב המשלח. ש"ך ס"ק ד'.

ובביאורים ס"ק ה' כתב דהעיקר כיון דשליחות יד צריכה קנין, והתורה ריבתא שנקנה למשלח ע"י הקנין שעשה השליח עבורו, ממילא אינו חייב רק המשלח בלבד ולא השליח, כיון שהשליח לא עשה קנין לעצמו ולא נקנה לו ע"כ פטור רק כשאכלו השליח, אז רצה המפקיד מזה גובה, רצה מזה גובה, כמו בגזל ולא נתיאשו הבעלים ובא אחר ואכלו רצה מזה גובה רצה מזה גובה, ואפי' השליח חרש או שוטה וקטן חייב המשלח. כ"כ בביאורים ס"ק ה'.

ואחרי שנעשה גזלן אם השביח אחר ששלח בה יד, כגון פרה ונתעברה וילדה אצלו, כיון ששלח בו יד נעשה גזלן וקנה השבת. כ"כ הש"ך בס"ק ו'.

ז. נתבאר בסי' שס"ב ושס"ג בסעיפים א'-ב'.